

Kohad Tallinnas, kus elas ja töötas seltsimees Kalinin

TALLINN. (ETA). Eesti pealinna töötajale on kallid ja mälestusväärsed kohad, mis on seotud Mihhail Ivanovitš Kalinini viibimisega Tallinnas 1901.—1904. a. NSVL valitsuse otsuse järgi asetatakse hoonetele, kus elas ja töötas seltsimees Kalinin, mälestustahvlid.

Tallinna Kopli rajoonis, mis nüüd on Kalinini rajooniks ümber nimetatud, on säilinud majad Soo tän. nr. 4 (enne Uus-Kalamaja) ja Kalju tän. nr. 5, kus elas M. I. Kalinin Tallinnasse väljasaadetuna.

Astunud treialina «Volta» tehasesse 1901. aasta kevadel, asus Kalinin elama tehase lähedale Uus-Kalamaja tänavasse. Siin külastasid tihti teda eesrindlikud töölised, kellega ta südamlikult vestles ja keda ta varustas revolutsioonilise kirjandusega. Koos M. I. Kaliniga «Volta» tehases töötanud sm. Karilaid meenutab:

«Ma läksin tema juurde esimesel pühapäeval. Kalinin elas puumajas, piskeses toas. Mäletan nagu praegu: toas oli palju päikest, aken oli lõunasse. Kalinin istus kitsal voodil. Tema tihedais ruugeis juustes mängis päike. Ta sõnu ma täpselt ei mäleta, kuid on meeles, et kõnelesime tööliste elust, et me ise peaksime hakkama oma õnne seppadeks.»

Aasta hiljem asus Kalinin tööle raudteetehastesse, mille asemele on kasvanud Tallinna Veduriremonttehas, mis nüüd tema nime kannab. Siin oli rohkem võimalusi revolutsioonilise propaganda tegemiseks. Noorelt treialilt kuulsid eesti töölised esmakordselt julget üleskutset võitluseks tsaarirežiimi vastu.

Raudteetöökodades töötamise ajal elas M. I. Kalinin Kalju tänavas nr. 5. Maja seisis tühja väljaku keskel ja Kalinini töökaaslased, kes teadsid, et ta oli poliitiline väljasaadetu, taipasid: «Arvatavasti sellepärast ta võttiski selle korteri, et kaugelt näha oleks, kui politsei tuleb.»

Kalinini külastanud töölised mäletavad, et tuba oli väga korralik. Liht-

ne raudvoodi oli kaetud puhta linase vaibaga. Laual oli palju raamatuid. Noor treial armastas lugeda ja istus raamatute taga kaugelt üle kesköö.

Varsti sai Kalinini korter pörandaluste bolševistlike ringide kohtumiskohaks. Ringid oli ta organiseerinud Tallinna töolistest. Kord otsustasid ringi liikmed välja lasta eestikeelse lendlehe. Saadi trükitähed ja ladu hakati valama Kalinini toas. Soojendati mastiksit, kuid kellegi hooletuse tõttu hakkas see korbema ja tuba oli täis lämmatavat haisu. Akki koputati uksele. Pörandaalused kokkusid, kartes, et politsei ilmus. Toepoolsest koputaski uksele sandarm. Kuid ta astus juhuslikul sisse, aimamata, mis toimus majas.

1903. aasta jaanuaris noor bolševik arreteeriti. Kalinin vangistati töökojas ja viidi siis kõju. Siin tegid sandarmid läbiotsimise, kuid ei leidnud midagi peale «tendentliku sisuga» raamatute. Nagu mäletas M. I. Kalinin ise, istus žandarmeeria polkovnik juba protokolli kirjutama. «Istub laua taga ja kirjutab. Akki avab juhuslikult laualaeka, seal aga on trükiladu. Ja see on kõige kahjulikum. Ja illegaalsed brošüürid.» Polkovnik on rahul: «Ma olin üsna unustanud siia vaadata, aga näe, kus nad on...»

Pärast pooleaastast Peterburi vanglas viibimist saadeti M. I. Kalinin 1903. aasta juulis uuesti Tallinna. Pöördunud tagasi «Volta» tehasesse, jätkas ta revolutsioonilist tegevust kuni uue arreteerimiseni 1904. aasta algul. Siis saadeti ta Olonetsi kubermangu.

Marmortahvlid, mis asetatakse «Volta» tehase hoonetele, Veduriremonttehase osakonda, tagasihoidlike puumajakeste seintele Tallinna töölislinnaossa, meenutavad Eesti pealinna töötajale väljapaistva bolševiku, partei tegelase ja nõukogude riigimehe Mihhail Ivanovitš Kalinini revolutsioonilise võitluse kuulsusrikkaid fähiseid.

A. Gronski,
Ajalooteaduse kandidaat.